

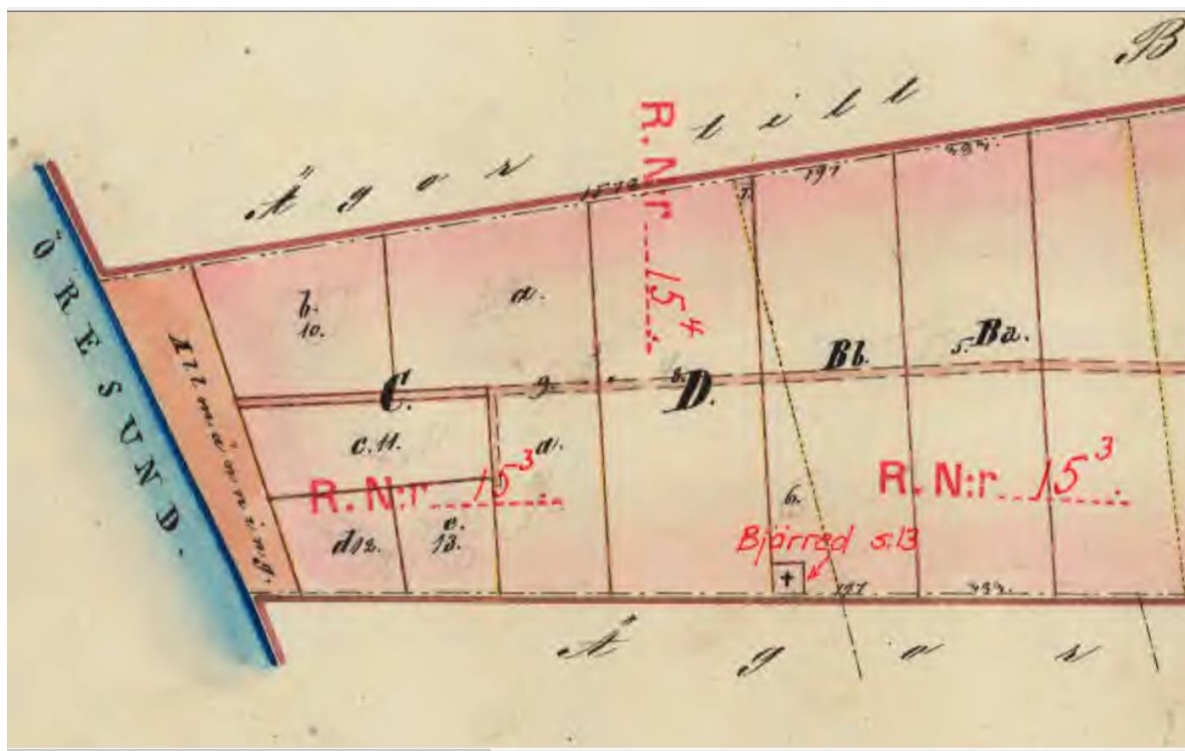
Flädie 15 – Näktergalsvägen

(Birgitta Nilsson)

I medlemsblad nr 59 (2018) berättade vi om Lars Möllares väg på Flädie 15. Den slutade i väster vid Norra Villavägen och vägbiten därifrån till Öresund kallades Näktergalsvägen eftersom näktergalen sjöng där.

Kartor berättar

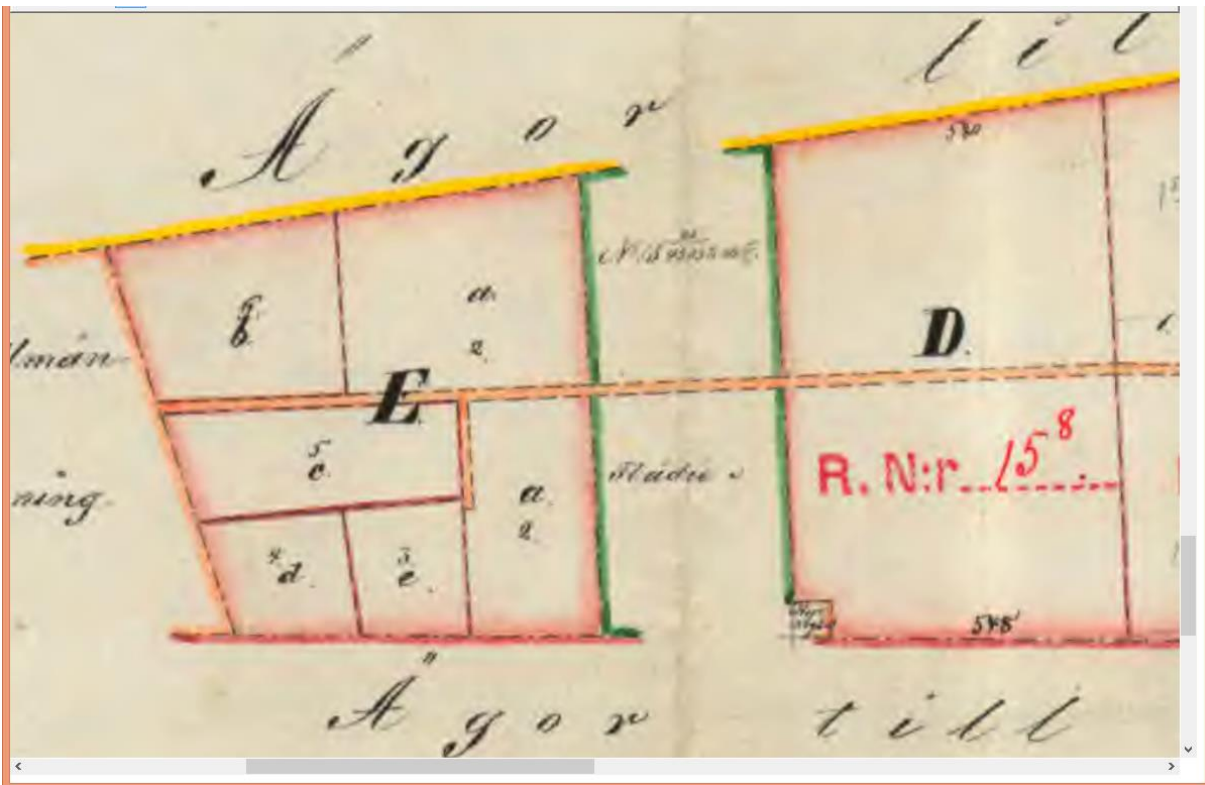
Flera hemmansklyvningar ägde rum på 1860-talet (se nedan), men på kartorna syns inga hus trots att vi vet att här fanns hus redan 1813.



1861 12 – FLÄ-24

- Ba =Anders Svensson (augmentsjord¹)
- Bb Nils Persson (augmentsjord),
- C andra skiftet,
- Ca Per Andersson (augmentsjord)
- Cb änkan Marna Asmundsdotters dito
- Cc=Nils Svensson, dito Näktergalsvägen
- Cd = Per Persson (augmentsjord), kom 1846
- Ce = Ola Nilsson (augmentsjord)
- D 15:4 Anders Svenssons åker

¹ Rusthåll hade skyldighet att utrusta en beriden soldat, ryttare eller senare benämnd dragon. Ett augmentshemman hade till uppgift att stötta rusthållet i denna skyldighet.



1862 12-FLÄ-27

E=Näktergalsvägen). Det syns inga hus på kartan men vi vet att Per Svensson (a), änkan Marna Asmundsdotter (b), Nils Svensson (c), Per Persson (d) och Ola Nilsson (e) äger varsin tomt.

D=15:8 tillhör Anders Svensson.

De första innevänarna på Näktergalsvägen



Boplatsen vid Stranden (Flädie nr 15). Ritad av Ingemar Bjerle.

Husman **Lars P Wollberg** (1782 – 1847) och **Cecilia Månsdotter** (1779 – 1865) flyttade hit från Billeberga 1813. De hade många barn. Dottern **Bengta** (1824 – 1908) gifte sig med grannpojken **Nils Svensson** (1826 – 1908) och de flyttade in i Wollbergs hus på nr 15.

Nils och Bengtas son **Jöns Nilsson** fiskare (1865 - 1962) och hustrun **Emma Jönsdotter** (1864 - 1941) kom 1900 från Borgeby och flyttade till Väsby 1914.

År 1822 kom **Sven Persson** (1795 - 1837) och hans hustru **Elna Hansdotter** (1798 - 1861) med barnen Per (se nedan), Nils (se nedan) Hans (1828), Hanna (se nedan) och Anna (1832) från Borgeby.

Sonen **Per Svensson** (1823 - 1905) övertog huset och sålde det 1899 till Montelin (se nedan). Per var gift med **Anna Rasmusdotter** (1827 – 1899).

Sven Perssons dotter **Hanna** (1820 – 1897) gifte sig med **Ola Nilsson** (1822 – 1889) som 1862 ägde en tomt längst söderut på nr 15. (se ovan 1862 års hemmansklyvning).

Sommarstugor

År 1904 gjordes avstyckningar till sommarstugetomter längst väster ut på Flädie 15. Det var Per Andersson som sålde men han behöll 15:4 och 15:10:



12-FLÄ-53

B = 15:9 Fredrik Montelin (köpte 1899 av Per Svensson och 1904 av Per Svenson) = Näktergalsvägen 21

Da = 15:10 = Per Andersson

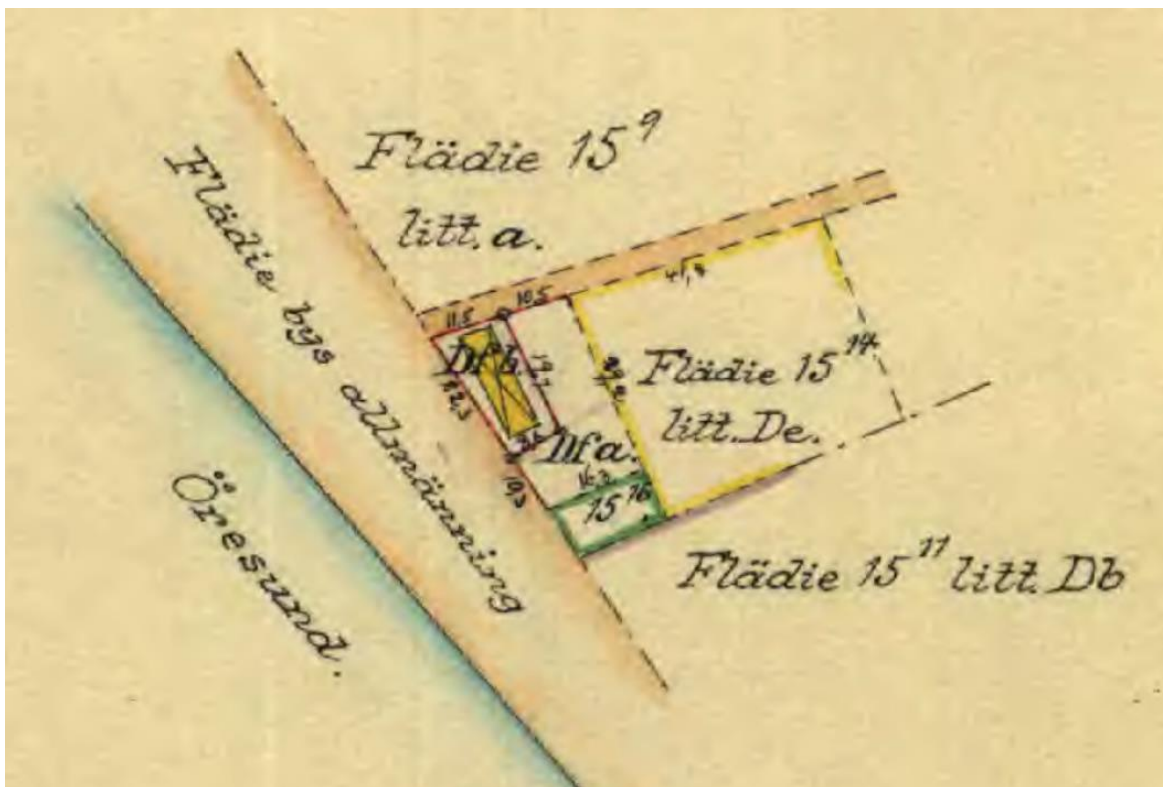
Db = 15:11 Erwall

Dc + De = 15:12 + 14 Karl Holmberg

Dd = 15:13 Edvin Kallstenius

Df = 15:15 Jöns Nilsson + 15:16 Torsten Ugglå

På den Häradsekonomiska kartan från ca 1910 (J112-1-39) ägdes nr 51 (15:9) Svanvik av F Montelin och på nr 52 fanns fem bostadslägenheter vilka ägdes av Edvin Kallstenius (15:13), Otto Böckman (15:12 + 14), Torsten Ugglå (15:16), Jöns Nilsson (15:15) och L E Erwall (15:11).



12-FLÄ-66 (1914)

Torsten Ugglar avstyckar 15:15 till nya tomter med nrs 15:21 (Dfa) och 15:22 (Dfb). Ugglar äger även 15:16. 15:14 (De) ägdes av Holmberg.

Näktergalsvägen (1) 11/Flädie 15:12/Bjärred 4:22 Villa Furubo

(enligt kommunarkivet byggt 1924)

15:12 + 14 köptes 1905 av **J Axel och Elsa Eriksson** som köpte av Per Andersson.

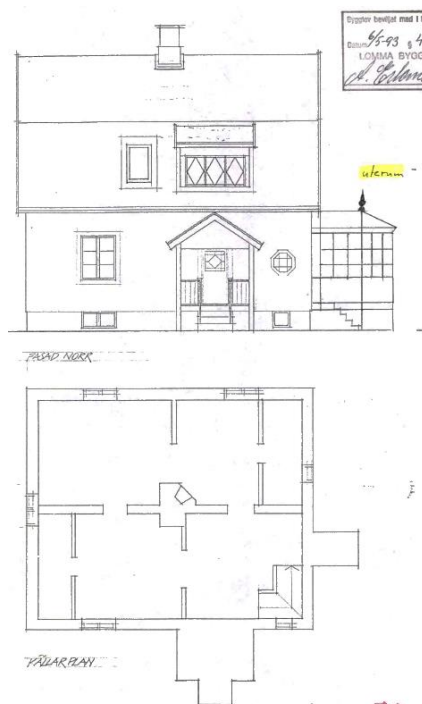
1907 köpte **Karl A Holmberg** 15:12 + 14 av Erikssons.

Båda tomterna ägdes av **Karl A Holmberg** då han 1911 sålde till **Otto Böckman** (1854 – 1920).

Otto Böckman sålde 1916 15:12 + 14 till **Helge Petersson**. Han och hustrun **Eira f Wiborgh** sålde 1922 till **Per Olsson** och **Ingar Olsson**. De sålde 15:12 1931 till **A Persson** och **Tage Nilsson**. 1932 sålde Tage Nilsson sin del av 15:12 till **A Persson**.

Gustav (1900 – 1974) **Erwall**, ägde fastigheten 15:12 1941.

På 50-talet ägdes Näktergalsvägen 1 av **Nils Malmgren** (1901 - 1997) och 2020 bor **Nils och Annika Malmgren** här.



Ur

Lomma kommuns ritningsarkiv



*Huset från
nordost.
2020.*

Näktergalsvägen (3) 13/Flädie 15:13/Bjärred 4:4

Är en sommarvilla i schweizerstil.

1905 köpte **Carl Möller** tomten av Per Andersson

Josef Gottfrid Thulin (1875 – 1965) sålde 1908 15:13 till Edvin Kallstenius. Thulin köpte 1905 av Carl Möller.



Edvin Kallstenius

(1881 – 1967) var en svensk tonsättare, musikkritiker och -skriftställare. Gift 1907 med **Thoma Charlotte Brandt** (1888 - 1979). Kom från Lund 1912 och flyttade till Stockholm 1915. De ägde huset till 1938 då det såldes till **Paul Henrik Persson** (1887 - 1974) och **Ester Septina Evelina f Rydell** (1884 - 1969). Det verkar som om hans syster **Ida Persson** äger fastigheten 1941.

Deras dotter Ingrid **Brita Nilsén** (1915 - 2003) flyttade hit när hon blev änka 1980.

2020 ägs huset av **Jan Westström och Frida Björk**.

Enligt uppgift som ej gått att verifiera har huset även ägts av P H Wahlqvist, som sålde till fröken Stoltz, som sålde till Per Olsson, som sålde till Håleman.

2020:
Huset från norr.



Näktergalsvägen (7) 17 Flädie 15:16 till 15:21/Bjärred 4:2

"Den Skånska villan" byggdes av *Trälleborgs snickeri och möbelfabrik*. Vid den stora industri och hantverksutställningen i Lund, som avslutades 1907, hade Malmöhus läns hemslojdsförening i denna villa en mycket uppskattad utställning av en mängd hemslojdsalster utförda av en rad bekanta namn.

Krigsdomare **Torsten Uggle** köpte tomten 1905 av Per Andersson och flyttade huset till Bjärred. Uggle var en mycket stor trädgårdsälskare. Han var god vän med akademi-trädgårdsmästaren. I sin trädgård anlade han ett stort stenparti med mängder av rariteter från Botaniska trädgården i Lund, berättade C G Lekholm. I Bjärred fick huset namnet "Ugglebo". Huset ligger precis söder om Jöns Nilssons hus.

Senare såldes fastigheten till orgelbyggare **Anders Mårtensson** (1875 – 1956).

1955 ägdes Ugglebo av med dr **Hugo Engleson** (1884 – 1967).

1955 av:

Gotthard Wilhelm Wagnell (1915 – 1998) och hans hustru **Ann-Mari** född Moberg.

Deras son **Nils Wagnell** och **Eva Ström** tog över huset.



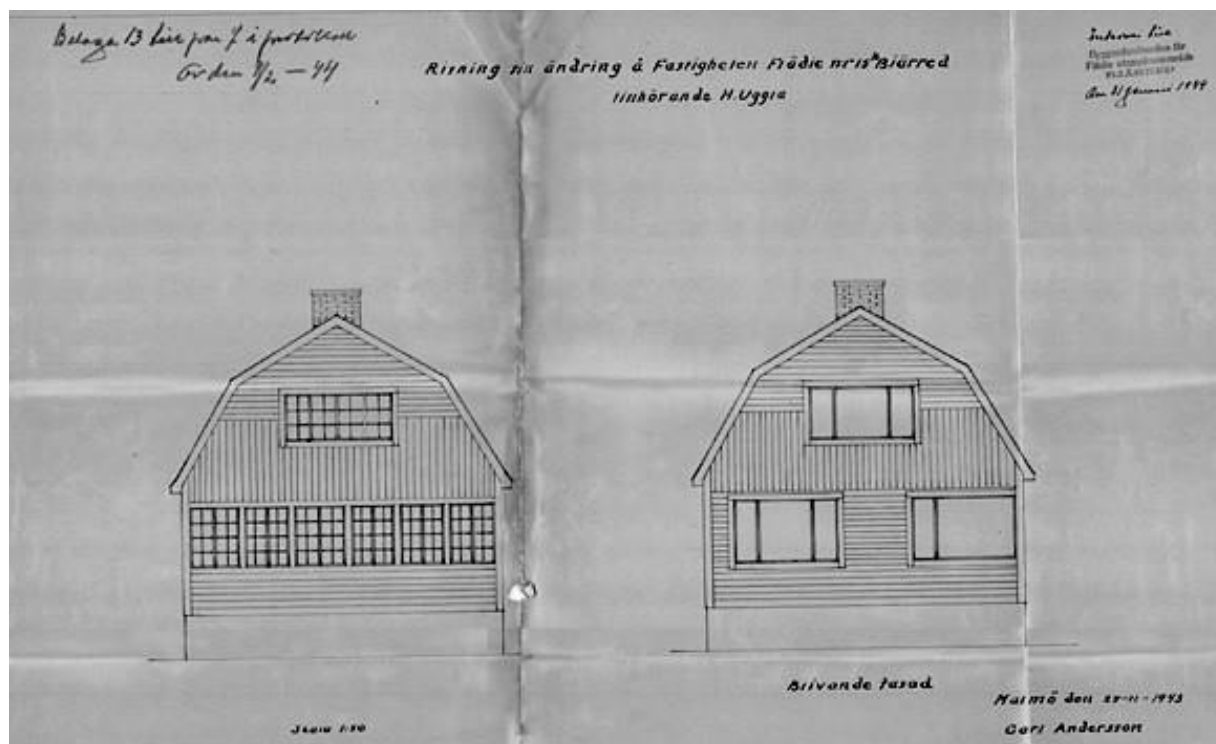
*Näktergalsvägen 17.
Foto: Agneta Abelson*



Ugglas hus med Jöns Nilssons hus till höger.



Ugglas hus från sjösidan. Här syns tillbyggnaden i söder.



Fasaden. Ur Lomma kommuns ritningsarkiv.

Näktergalsvägen (9) 19 Flädie 15:15, blev 15:22 1914 och senare Bjärred 4:1 (Kyrkokärret)

Nils Svensson (1826 - 1908) och **Bengta Larsdotter Wollberg** (1824 - 1908) gifte sig 17 maj 1850 och flyttade då in i hennes barndomshem. Nils förbättrade det då trettio år gamla huset. Han tog ner väggarna och murade upp dem med "stumpategel", som han köpt billigt vid Tegelbruket i Bjärred. Han byggde också till huset några alnar.

De bodde där i 58 år. Nils arbetade på Löddesnäs Tegelbruk, som blivit uppfört ca. 600 meter från hemmet. Innan det kom till, och gav arbete, knackade han ibland sten åt bönderna, mot en daglön av 25 öre plus födan. Senare ägnade han sig åt fiskhandel. Han hämtade fisken i Vikhög och forslade den i sin rullebör den 15 km långa vägen till Lund, där han sålde den på torget. Hemfärden skedde på samma sätt. Hunden Mante brukade göra honom sällskap.

Bengta och Nils hade barnen Lars (f.1851), Elna (f.1855), Kerstin (f.1859), Sven (f.1862) och Jöns (f.1865).

Sonen **Lars Nilsson** (1851 - 1917) byggde 1876 en stuga, sammanhängande på södersidan med föräldrarnas hus. Han sålde det redan året efter.

1899 köpte brodern **Jöns Nilsson** (1865 - 1962) och **Emma Jönsdotter Fröjd** (1864 - 1941) huset. De fick barnen: Martin (1896 - 1977), Ester (1898 - 1978) Joel (1902 - 1980) och Ruth (1904 - 2001).

Efter rivningen av föräldrarnas hus 1909, förlängde Jöns sitt hus åt norr. Han gjorde köket större och byggde en liten köksförstuga. En veranda uppfördes också. I boningshuset fanns det ett stort rum, som gick tvärs över. Det var vårt vardagsrum berättar sonen Martin Bjerle. På gaveln mot söder fanns tvenne kammare. Den minsta av dessa kamrar använde mor och far som sängkammare. Den största var finrum. I den norra ändan fanns kök och spiskammare samt en förstuga. Nere vid Strandvägen, längst norrut på tomten, byggde han en länga av trä. Där inreddes två dass. Ett för familjen och ett för de sommargäster man brukade ha. Då bodde familjen i längan. Pojkarna Joel och Martin sov då på loftet. Längan är numera kulturminnesförklarad.

Martin Bjerle berättar:

Vid den s k julstormen 1902 inträffade ett svårt öde. Vattenståndet var onormalt högt. En badhusbock, tillhörande Montelins badhusbrygga, drev bort till längan och gjorde hål på längans gavel så att denna rasade. Det blev givetvis en svår utgift för far. På längans ena gavel fanns ett mindre rum. Under somrarna brukade vi hyra ut boningshuset till sommargäster. Jag minns endast en, och det var lektor Wode. Far och mor och de båda flickorna bodde då i det lilla rummet. Min bror Martin och jag hade vårt rum på vinden. I stugan fanns också bryggryta, spis, bakugn, rökugn.

1914 köpte **Torsten Ugglå** 15:15. Då delades tomten till 15:21 och 15:22. Fastigheten har sedan haft flera ägare som renoverat och byggt till. Bl a byggdes huset till åt norr och renoverades.

Tegelmästaren **Joel Bengtsson** med familj kom 1925 och flyttade 1928.

1929 flyttade **Elisabeth Kallstenius** med familj hit. De flyttade 1942 till Danderyd. 1957 köpte **Gunnar** (1913 - 2009) och **Margareta** (1917 - 2000) **Helmner**. Sonen **Anders och Lena Helmner** övertog efter Anders föräldrar, men flyttade senare till Norra Villavägen 23A.

Lena har företaget Lena Patent AB, som fortfarande (2020) har adress Näktergalsvägen 19.

Idag (2020) bor **Annika Ahlgren** här och har företaget KB Clemens & Co Reklam och Informationsproduktion.



Jöns Nilssons hus till höger och längan med gaveln mot sjön. Till vänster om Jöns hus ligger (knappt synlig) Nils och Bengta Svenssons hus.



Jöns och Emma Nilssons hus vid stranden från sjösidan.

Lån av Ingemar och Ingrid Bjerle.



Jöns och Emma Nilssons hus med Torsten Ugglas hus i bakgrunden.



*Jöns Nilssons hus på Näktergalsvägen 19 1957.
Foto: Åke Brandt.
Lån av Ingemar och Ingrid Bjerle.*



2020



Vykort av Näktergalsvägen. Längst till vänster uppe på kullen syns villan "Lilla Svanvik". Till höger syns Holmbergs villa ovanför Jöns Nilssons hus.

Näktergalsvägen (2) 21 - Flädie 15:9 - Lilla Svanvik

1822 kom **Sven Persson** (1795 - 1837) med familj från Borgeby. Det var han som byggde huset. Han var gift med **Elna Hansdotter** (1798 - 1844).

Sonen **Per Svensson** (1823 - 1905) övertog huset och sålde det till apotekare **Fredrik Montelin** år 1899. Montelin köpte 1904 mer mark av Per Andersson.

Fredrik Montelin rev det gamla huset och byggde Villa Svanvik här. När han 1916 köpte den tomt som senare blev Bergagården såldes villan till **AB Bjärreds Saltsjöbad** som 1918 sålde till **Sven Engfeldt**.

Ellen Svensson f. Elmkvist (1880 – 1939) köpte 1919 av Engfeldt och sålde 1933 till disponent **Helge Åkerlund** (1887 - 1960). Han var gift med **Lilly Maria f Nordström** (1893 - 1978). De flyttade hit 1936 för åretruntboende.

De sista som bodde där var **Sture** (1901 – 1967) och **Ingeborg** (1904 – 1995) **Jernryd**.

På Näktergalsvägen 21 bodde även Ingeborgs mor Sofia Lundgren f. Petersson (1878 – 1969). Hon var änka efter Filip Lundgren och flyttade hit efter hans död 1937. I slutet av 60-talet sålde Ingeborg tomten och huset revs. I mitten av 70-talet byggdes fyra villor på den västra delen av tomten och några år senare ytterligare fem på den östra delen.

Flädie 15:11 och 15:17 Norra Villavägen 27.

Per Jönsson Frid (1852 - 1906) och **Boel Månsdotter** (1859 - 1938) kom 1896 och flyttade till Uppåkra 1903. 1901 sålde de två lägenheter till **Lars Emil Erwall** (1866 – 1942) och 1905 köpte han 15:11 av Per Andersson.

Tomten gick från Norra Villavägen ner till Öresund.

Lars Emil Erwall öppnade år 1892 Lunds första tandläkarpraktik.

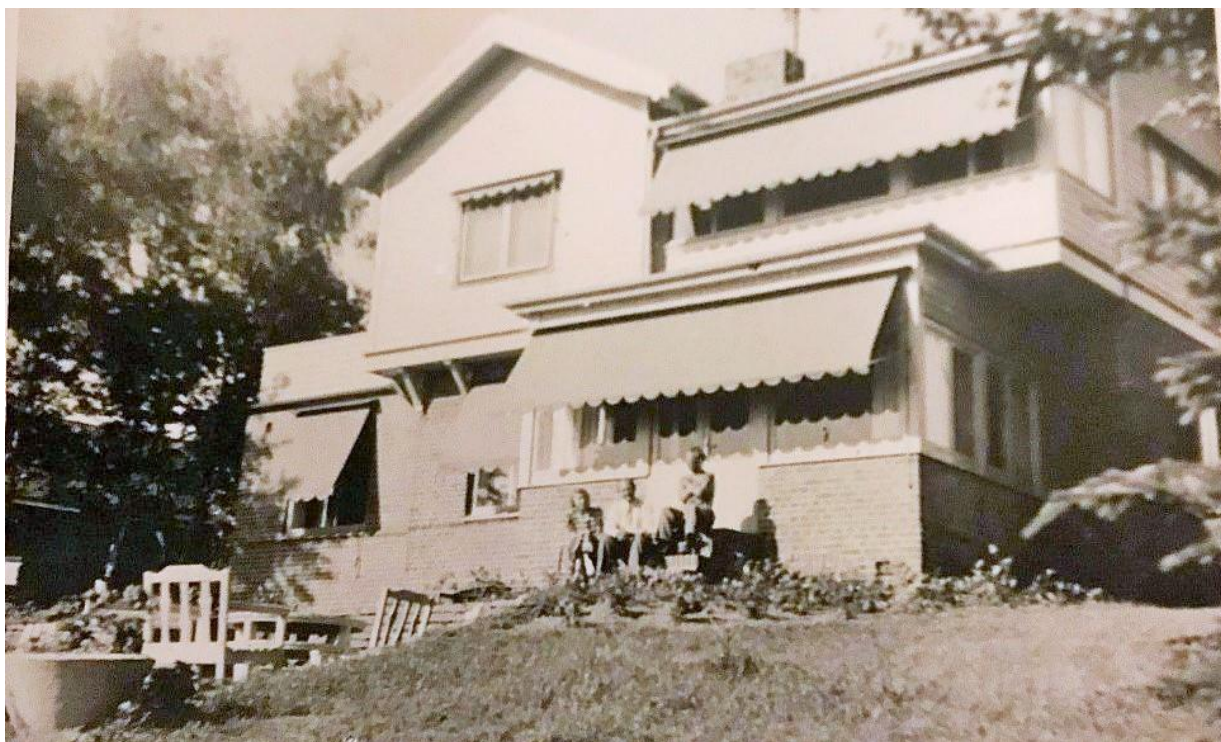
Sonen tandläkare **Gustaf Erwall** (1900 – 1974) tog över tomten. Han var gift med **Greta** (1898 – 1989).

De hade massor av fruktträd. Bekanta fick frukt och fick komma och plocka. Erwalls plockade fallfrukt i jutesäckar som de satte utanför grinden (som låg några meter in från

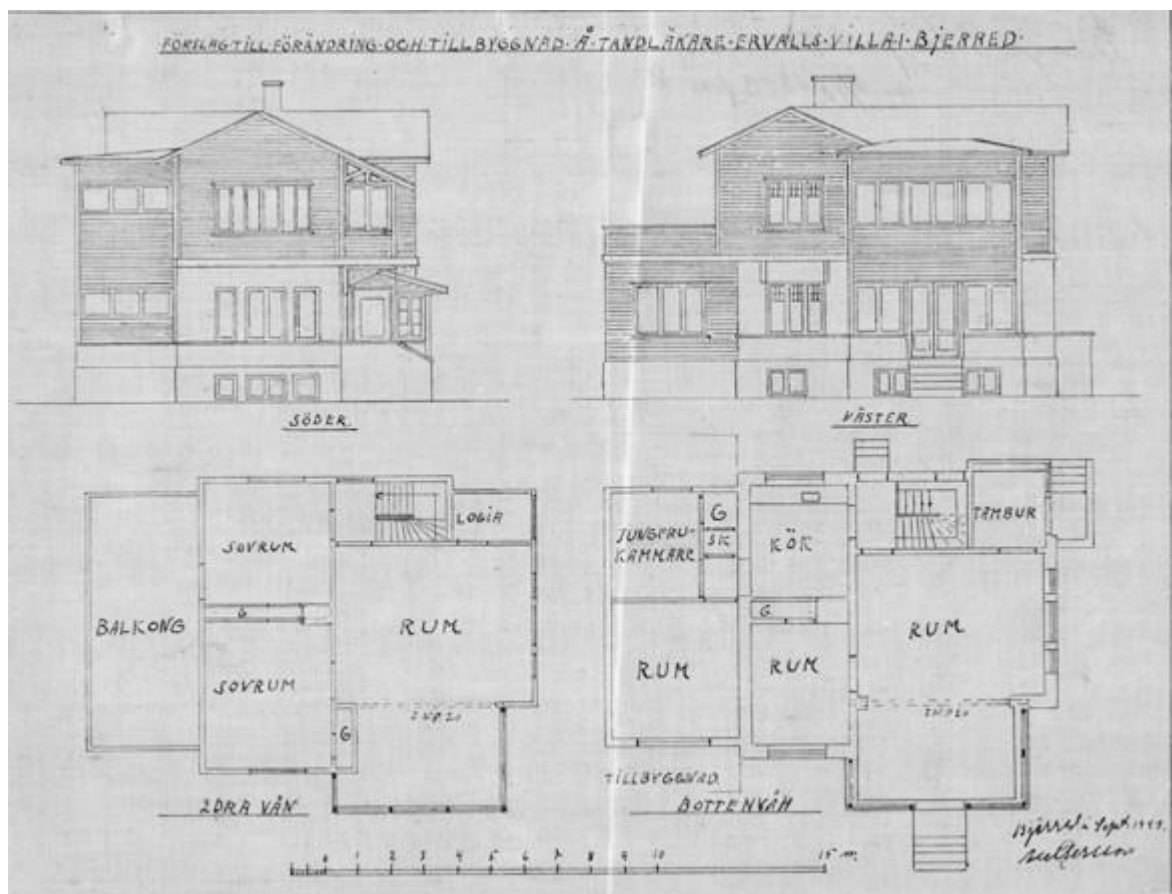
vägen). Skylt med "varsågod – ta vad ni vill". På morgonen var jutesäckarna borta och frukten låg på marken. Ingers och Jarls far fyllde år den 17 augusti och då kom Erwalls för att gratulera. De hade alltid med sig Larsmässoplommon.

Grosshandlare **Jerker Christensen** (1916 – 2006) med familj flyttade hit på 1960-talet. Sommarvillan brann och tomten delades. 1965 byggdes nuvarande hus som fick adressen Norra Villavägen 27 A. (Bjärred 4:5). Det ritades av Vilhelm Wohler. **Ingemar Lundh** bodde här 1975. Han var en uppfinningsrik man. Han la en slang mellan Öresund och huset och vattnet som pumpades upp användes till ett värmeaggregat som stod i källaren. **Bengt Bendeus** med familj flyttade hit i början av 1980-talet. De köpte fastigheten av familjen **Appel**. Idag bor Margareta och Urban **Hägg** här.

Tomten har delats till tre fastigheter – Norra Villavägen 27 a, b och 29. 1990 bodde familjen Nilsson i 27 B och idag (2020) bor Eva och Lars Lindskog här. **N Villavägen 29/Bjärred 4:16** byggdes ca 1988 av Sven Anders och Ulla Malmgren. 2009 köpte Marie och Fredrik Färjh fastigheten och har här företaget Färjhstarka.



Erwalls villa från sjösidan. Lån av Sophie Ljungberg.



Ur Lomma kommuns ritningsarkiv 1943



Huset från trädgårdssidan med ingång och kökstrappan.



Villan från sjösidan.



Entrén med Kerstin Erwall, född Ahlberg, gift med Lars Gustav Erwall.



Villan från infarten.



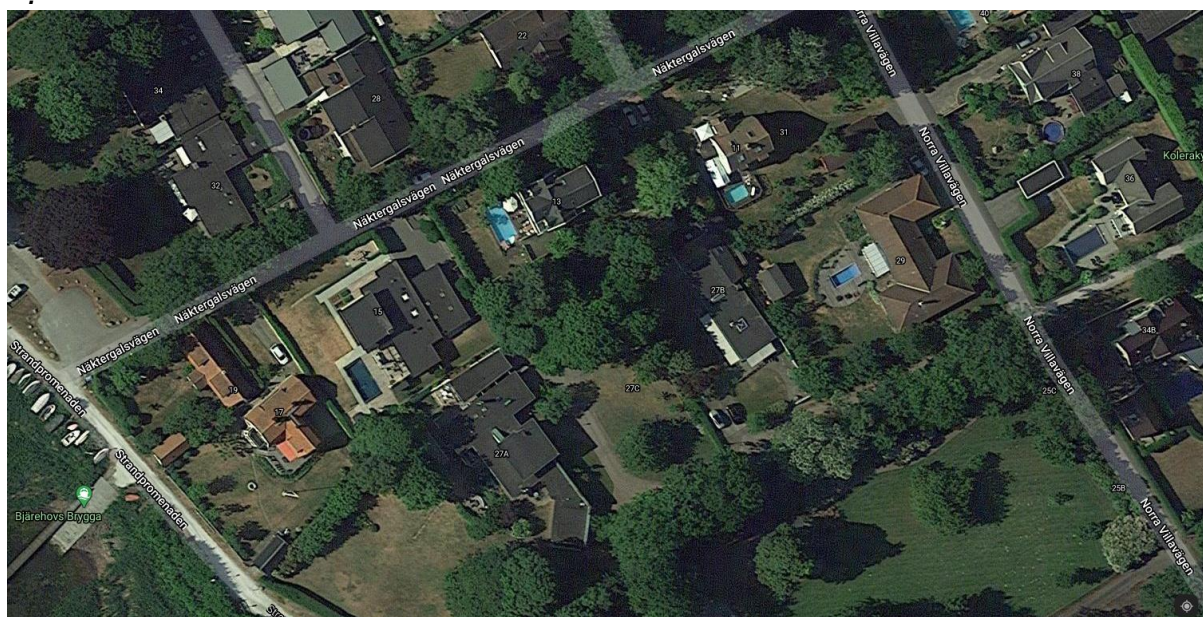
Dessa foton är lån av Ann Erwall.

Gustav Erwall på grusgången till garaget. Den stora grinden låg till höger, utanför bilden.

N Villavägen 29/Bjärred 4:16

Byggdes ca 1988 av **Sven Anders och Ulla Malmgren**.

2009 köpte **Marie och Fredrik Färjh** fastigheten och har här företaget Färjhstarka.



På Googles karta syns husen på Näktergalsvägens södra sida och f d Erwalls tomt på N Villavägen 27.